

یادداشت سیدمصطفی موسوی نژاد؛ کارشناس اقتصاد

بازگشت ثبات به اقتصاد در دوره شهید رئیسی

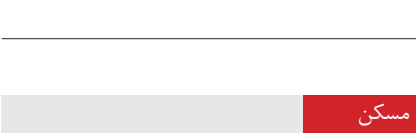
دولت سیزدهم در حالی کار خود را شروع کرد که نرخ تورم به روایت بانک مرکزی به ۵۹٫۳ درصد در شهریور ۱۴۰۰ رسیده بود که بالاترین نرخ تورم در ۸۰ سال اخیر بود. نرخ رشد نقدینگی در مهر ۱۴۰۰ به ۴۲٫۸ درصد رسیده بود که رکورد پس از انقلاب شکسته شده بود. نرخ فقر به شدت افزایشی شده و به بالای ۲۰ درصد رسیده و ۹ میلیون نفر به جمعیت فقرای کشور افزوده شده بود. شهید رئیسی در سال ۱۴۰۰ در چنین شرایط اقتصادی ریاست جمهوری را تحویل گرفت. از مهم ترین خصوصیات شهید رئیسی، مردمی بودن بود که به شدت دغدغه مردم را داشت. وی در نخستین روزهایی که بر صندلی ریاست جمهوری نشست، برای حل بحران کرونا وارد میدان شد. تماس با رئیس جمهور چین به منظور واردات واکسن کرونا برای رفع شرایط بیماری در کشور، شروع خدمت به مردمی بود که سال ها در حال رنج بر دن از بیماری کرونا تا یکسو و وصل کردن واردات واکسن کرونا به FATF از سوی دیگر بودند. این اقدام مؤثر واقع شد و به سرعت تعداد فوتی ها کاهش یافت و کشور به حالت طبیعی بر گشت.

سپس شهید رئیسی شروع به اقدامات اساسی برای حل یک به یک معضلات طولانی مدت کشور کرد. این امر نیاز به تغییر ریل دادن در حوزه های مختلف داشت.

در سیاست خارجه تغییر ریل داده شد. نتیجه آن افزایش فروش نفت، عضویت در شانگهای و بریکس، رشد چشمگیر تجارت با همسایگان و رکوردشکنی مبادلات تجاری و رکوردشکنی ترانزیت خارجی کشور بود.

هر چند در ساخت ۴ میلیون مسکن توفیق حاصل نشد اما رشد تولید مسکن پس از سالیان طولانی مثبت شد، دوباره ساخت وساز مسکن در حال رونق گرفتن بود و فرآیند ساخت حدود ۲٫۵ میلیون مسکن آغاز شد. در این دوره توجه ویژه ای به فقر شد و یارانه نقدی از ۴۵ هزار تومان به ۴۰۰- ۲۰۰ هزار تومان افزایش پیدا کرد. برای مادری که باردار بودند یا کودکان زیر ۱۵ سال داشتند و در دهک های پایین بودند، یارانه جداگانه ای در نظر گرفته شد. درمان کودکان زیر ۷ سال رایگان شد. کالابرگ الکترونیک راه اندازی شد و ۱۲۰ هزار تومان یارانه مازاد برای کسانی که از کالابرگ الکترونیک استفاده کردند، در نظر گرفته شد. تلاش ویژه ای برای احیای کارخانجات و کارگاه ها صورت پذیرفت که منجر به احیای چیزی بیش از ۸ هزار واحد شد. مجموعه این اقدامات بود که در کاهش فقر مؤثر افتاد به گونه ای که به گزارش بانک جهانی باعث کاهش ۴٫۵ میلیون نفری جمعیت فقر در ایران شد.

تغییر ریل بعدی، حرکت از سمت نوسانات شدید اقتصادی به سمت ثبات بود. در دهه ۹۰ ما هم با رشد ۱۰ درصدی اقتصاد مواجه بودیم و هم با رشد های منفی و سنگین اقتصادی. سرمایه گذاری در برخی سال ها به شدت مثبت و در برخی سال ها به شدت منفی بود. فروش نفت در برخی سال ها بیش از ۲ میلیون بشکه بود و در برخی مواقع تا ۲۰۰ هزار بشکه کاهش می یافت. این نوسانات شدید، برای اقتصاد کشور سم خالص است و سرمایه و سرمایه گذار را فراری می دهد، مردم را از آزاری می دهد و در نتیجه اقتصاد کشور را به هم می ریزد. با روی کار آمدن شهید رئیسی شاهد یک ثبات در حوزه های مختلف اقتصاد کلان بودیم. منشأ اصلی این ثبات، اعتقاد او به حل مشکلات از طریق تکیه و اتکاکی به داخل بود. او مشکلات کشور را به خارج حواله نمی داد، همه چیز را باید مذاکرات نمی کرد، لذا تلاش برای حل مشکلات از داخل کشور را بیش از پیش از تقاداد. نتیجه آن، این شد که فروش نفت به یک محدوده با ثبات در حدود ۵٫۱ میلیون بشکه در روز رسید. رشد اقتصادی به روایت بانک مرکزی، در محدوده ۴ تا ۵ درصد تثبیت شد. سرمایه گذاری در این سال ها مثبت و مداوم بود. تجارت خارجی کشور به سمت بهبود، روند با ثباتی به خود گرفته بود. نرخ رشد نقدینگی و پایه پولی که در ابتدای دولت بالای ۴۰ درصد بود، با روندی آرام و با ثبات کاهش شد و به کانال ۳ تا ۴ درصد بازگشت. شهید رئیسی حد جدیدی از مدیریت و مسئولیت را در کشور تعریف کرد. مشخص شد کسی که در جایگاه ریاست قوه مجریه می نشیند می تواند مجموعه این خصوصیات علمی و عملی را در کنار هم داشته باشد. او به روایت رهبر انقلاب چه به لحاظ کیفی و چه به لحاظ کمی در مسئولان پس از انقلاب کهن نظر بود. شخصیت جامع الاطرافی بود و دوره او را بی شک می توان با دوره کوتاه و ۳ ساله امیر کبیر مقایسه کرد. در نهایت نیز در مسیر خدمت به مردم، جانش را از دست داد و در ذهن مردم ماندگار شد. یادش گرامی!

مسکن

رشد قیمت مسکن متوقف شد

فرهاد بیضایی، کارشناس بازار مسکن با بیان اینکه رشد قیمت مسکن در یک سال اخیر متوقف شده است، گفت: ثبات فعلی بازار بیشتر نتیجه سیاست های بانک مرکزی است. وی اظهار داشت: وضعیت فعلی بازار مسکن بیش از آنکه ناشی از تغییر دولت یا وزار تخانه ها باشد، متأثر از سیاست های بانک مرکزی است. در واقع، کنترل رشد نقدینگی که از دولت سیزدهم آغاز شد و مورد تأیید مقام معظم رهبری نیز قرار گرفت، در دولت چهاردهم ادامه یافته است. وی افزود، بانک مرکزی با سیاست هایی نظیر کنترل ترانزنامه بانک ها، نقش پررنگی در ثبات بازار ایفا کرده و این روند از سال ۱۴۰۲ به بعد محسوس تر شده است. برخلاف گذشته که بازار مسکن تحت تأثیر مستقیم وزارت راه و شهرسازی یا شهرداری ها بود، اکنون عمدتاً تحت تأثیر سیاست های کلان اقتصادی بانک مرکزی قرار دارد.

۵۰ درصد

دبیر انجمن صنفی صنعت سیمان با تأکید بر اینکه اعمال محدودیت ۹۰ درصدی برق صنعت سیمان علنا فعالیت کارخانه های سیمان را متوقف کرده و تولید به حدود صفر رسیده بود، از برطرف شدن محدودیت برق سیمانی ها و برگشت آن به همان محدودیت ۵۰ درصدی فروردین ماه، با پیگیری وزارت صمت و همکاری وزارت نیرو خبر داد.

مدیرعامل راه آهن جمهوری اسلامی ایران از برنامه ریزی برای افزایش ترانزیت ریلی بین ایران و ترکمنستان به سالانه ۴ میلیون تن خبر داد و گفت سال گذشته بیش از یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن بار ترانزیتی بین ۲ کشور جابه جا شد و درنظر داریم افق همکاری های بین دوطرف را به سالانه ۴ میلیون تن افزایش دهیم.

۴ میلیون تن

قیمت گذاری دلخواهی

خودروهای مونتاژی بین ۷۵ تا ۳۰۰ میلیون تومان گران شد

شفاف سازی قانونی از جمله مواردی است که موجب اعتراض مشتریان شده است. ارقام تازه نشان می دهد که قیمت محصولات شرکت های مونتاژ کار بین ۷۵ تا ۳۰۰ میلیون تومان رشد کرده است. شرکت های خودروسازی مونتاژ کار اخیراً افزایش قیمت محصولات خود را اعلام کرده اند و دلیل آن را به افزایش نرخ حقوق و عوارض دولتی ارتباط داده اند. با اعلام نرخ های جدید، برخی از خریداران که علی رغم تکمیل وجه و

فاکتور شدن خودرو، هنوز موفق به دریافت خودرو نشده اند اکنون باید مبالغی بیش از ۷۵ میلیون تومان بابت افزایش دیون دولتی بپردازند. این در حالی است که این شرکت های مونتاژ کار چند ماهی در تحویل خودرو به مشتریان تأخیر داشته اند و اکنون مشتریان بابت تأخیری که خود شرکت مسئول آن است، باید مبالغ تازه ای (بیش از ۷۵ میلیون تومان) بپردازند تا بتوانند خودرو را تحویل بگیرند.

تقاضا در بازار نسبت به عرضه پیشی گرفته است که این عامل باعث افزایش بیشتر قیمت ها و شکل گیری بازار داغ خودروهای مونتاژی شده است. سعید موتمنی فعال بازار خودرو

در گفت و گو با ایرنا در این باره اظهار داشت: در روزهای اخیر تعدادی از شرکت های خودروساز و مونتاژی قیمت خودروهای تولید خود را افزایش داده اند که این افزایش بر بازار نیز تأثیر گذاشته است. وی با اشاره به اینکه برخی مدل های خودروهای وارداتی نیز در این مدت ۵۰ تا ۱۰۰ درصد افزایش قیمت داشته اند، افزود: به عنوان مثال پیش از عید قیمت خودروی کونا محصول شرکت هیوندای ۲ میلیارد و ۵۴۰ میلیون تومان بود که اکنون به چهار میلیارد و ۵۹۰ میلیون تومان رسیده است. رئیس پیشین اتحادیه نمایشگاه داران و فروشندگان خودرو تهران با تأکید بر اینکه نظارتی بر بازار خودرو و قیمت گذاری ها صورت نمی گیرد، گفت: نظارت باید در هر صورت در بازار صورت بگیرد تا انحصارها شکسته شود.

بر اساس اعلام رسمی، میزان افزایش قیمت های مونتاژکاران بین ۷۵ تا ۳۰۰ میلیون گزارش شده است که نشان دهنده رشد قابل توجهی نسبت به قیمت های قبلی است.

تأثیر بر بازار

افزایش قیمت محصولات شرکت های خودروسازی تأثیرات قابل توجهی بر بازار خودرو داشته و باعث شده بازار این خودروها، با کاهش عرضه و افزایش تقاضا مواجه شود که این ترکیب شرایطی ناپایدار و پرتنش را برای خریداران و فروشندگان ایجاد کرده است. در مجموع پس از افزایش قیمت کارخانه ای، فروشندگان در بازار آزاد قیمت های خود را با نرخ های جدید هماهنگ کرده اند و این موضوع باعث شده

خودروهای این شرکت ها با قیمت های بالاتر در بازار عرضه شوند.

به موازات این رویداد حجم تقاضا نیز به نسبت به عرضه افزایش یافته است. با کاهش نرخ تحویل خودرو از سوی شرکت ها و محدود شدن عرضه،

بهراد رئیجر روزنامه نگار گزارش

نارضایتی ها از نحوه بر خورد خودروسازان و مونتاژکاران با مشتریان، وارد مرحله تازه ای شده است. تأخیر در تحویل، مطالبه مبالغ اضافی تحت عنوان «دیون دولتی» و عدم

نهادهای ناظر همچون سازمان حمایت اعلام کرده اند کالاهایی که پیش از سال ۱۴۰۴ وارد گمرک و اظهار شده اند، مشمول افزایش عوارض گمرکی و مالیات بر ارزش افزوده نمی شوند. همچنین خودروهایی هم که قبل از سال جدید باید تحویل داده می شدند، نباید مشمول افزایش قیمت شوند.

با این حال، این شرکت ها با استناد به مفاد قرارداد خود با مشتریان، آنان را مکلف به پرداخت این افزایش هزینه کرده اند؛ در حالی که افزایش قیمت ها نباید شامل حال خودروهایی شود که فرآیند پرداخت وجه، فاکتور و شماره گذاری آنها پیش از سال ۱۴۰۴ انجام شده است. در این بین تخلف یک شرکت مونتاژکار از سایر شرکت ها بسیار بیشتر است. افزایش قیمت دولتی در سایر شرکت ها بین ۱۵ تا ۳ درصد بوده، اما این شرکت خودروسازان را به بیش از ۱۰۰ درصد رسانده است؛ افزایشی که تاکنون مستند قانونی مشخصی برای آن ارائه نشده است.

در کنار این موضوع، برخی رویه های جدید

مدل	قیمت قبل	قیمت جدید	مقدار تغییر	درصد تغییر
آریزو ۶ پرو	۱,۴۵۹,۸۰۰,۰۰۰	۱,۶۲۸,۹۰۰,۰۰۰	۱۶۹,۱۰۰,۰۰۰	۱۲
آریزو ۶ جتی	۱,۶۹۹,۴۳۵,۰۰۰	۱,۸۷۱,۶۰۰,۰۰۰	۱۷۲,۱۶۵,۰۰۰	۱۰
آریزو ۸	۲,۳۰۰,۵۳۵,۰۰۰	۲,۵۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۲۹,۴۶۵,۰۰۰	۱۰
اف-ایکس	۲,۲۵۴,۲۳۵,۰۰۰	۲,۴۸۳,۱۰۰,۰۰۰	۲۲۸,۸۶۵,۰۰۰	۱۰
اف-ایکس AWD	۲,۲۷۳,۵۰۰,۰۰۰	۲,۴۸۹,۰۰۰,۰۰۰	۲۱۵,۵۰۰,۰۰۰	۹
تیگو ۷ پرومیکس	۱,۷۲۳,۰۳۵,۰۰۰	۱,۹۰۶,۹۰۰,۰۰۰	۱۷۳,۸۶۵,۰۰۰	۱۰
تیگو ۷ هیبرید	۲,۲۸۹,۹۳۵,۰۰۰	۲,۳۶۴,۰۰۰,۰۰۰	۷۴,۰۶۵,۰۰۰	۳
تیگو ۷ پرومکس	۲,۰۰۶,۶۰۰,۰۰۰	۲,۳۰۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۹۷,۴۰۰,۰۰۰	۱۵
تیگو ۷ پرومکس AWD	۲,۳۴۰,۲۳۵,۰۰۰	۲,۵۷۲,۲۰۰,۰۰۰	۲۳۱,۹۶۵,۰۰۰	۱۰
تیگو ۸ هیبرید	۳,۲۱۸,۱۳۵,۰۰۰	۳,۳۰۲,۷۰۰,۰۰۰	۸۴,۵۶۵,۰۰۰	۳
تیگو ۸ پرومکس	۳,۱۲۷,۴۳۵,۰۰۰	۳,۳۷۷,۵۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۶۵,۰۰۰	۸

سازمان حمایت: افزایش قیمت ممنوع است

معاون نظارت و بازرسی سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان گفت: خودروهایی که مودت تحویل آنها سال ۱۴۰۳ بوده اما تاکنون تحویل داده نشده اند، مشمول افزایش قیمت و تغییر هزینه های دیون دولتی نمی شوند. محمد حسین مولاخواه گفت: گزارش هایی به سازمان حمایت ارسال شده است مبنی بر اینکه برخی شرکت های خودروسازی در حال دریافت هزینه های اضافی در قالب دیون دولتی از مشتریان هستند و پیامک هایی به مشتریان قرارداد قیمت قطعی، ارسال کرده اند تا مبالغی را به بهانه افزایش دیون دولتی دریافت کنند. وی گفت: دیون دولتی و عوارض قانونی براساس بند «ز» تبصره یک قانون بودجه تعیین شده است و مصرف کننده باید آنها را بپردازد، اما کسانی که خودروی خود را در سال ۱۴۰۳ خریداری کرده اند و زمان تحویل آنها سال ۱۴۰۳ بوده است، نباید تغییرات دیون دولتی را پرداخت کنند. معاون نظارت و بازرسی سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان افزود: خریدارانی که مودت تحویل خودروی آنها سال ۱۴۰۴ بوده باید دیون دولتی را پرداخت کنند، اما میزان پرداختی از سوی کمیته خودرویی سازمان حمایت مشخص خواهد شد و چنانچه شرکت خودروساز مبالغ اضافی دریافت کند، باید عودت داده شود.

مشتریان به تعزیرات شکایت کنند

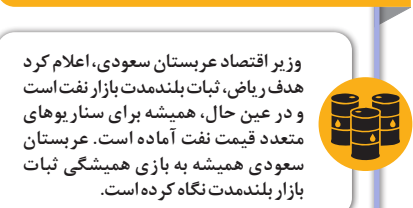
سخنگوی سازمان تعزیرات حکومتی گفت: دریافت مبالغ اضافی توسط خودروسازانی که با قرارداد قیمت قطعی اقدام به فروش کرده اند، مصداق گرانفروشی است. محمدعلی اسفغانی افزود: اگر در قراردادهای فروش خودرو قید شده که قیمت قطعی است، خودروساز اجازه ندارد به بهانه های مختلف از مشتری، وجه اضافه دریافت کند و هر نوع افزایش قیمت بعدی، گرانفروشی محسوب می شود. وی گفت: اگر در قرارداد قید شده باشد که قیمت در زمان تحویل مشخص می شود، در این صورت خودروسازی می تواند زمان تحویل قیمت نهایی را اعلام کند. اسفغانی افزود: سازمان حمایت از مصرف کنندگان باید به گرانفروشی خودروسازان واکنش نشان دهد و تخلفات خودروسازان را به سازمان تعزیرات حکومتی اعلام کند تا پرونده گرانفروشی تشکیل و رسیدگی شود. سخنگوی سازمان تعزیرات حکومتی گفت: خریداران نیز می توانند به عنوان شاکی خصوصی از شرکت های واړه کنند یا به تولید کننده، به سازمان تعزیرات حکومتی شکایت کنند تا به موضوع رسیدگی و با متخلفین برخورد قضایی شود.

گشتی در اقتصاد جهان

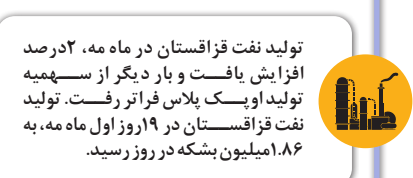

رکود در کمین آمریکا

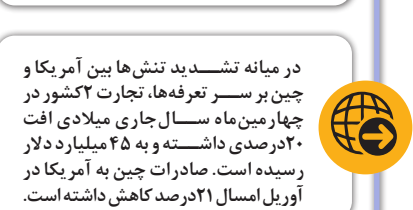
اقتصاددانان در بحبوحه افزایش بدهی دولت آمریکا و رویکرد اقتصادی ضعیف مصرف کنندگان در این کشور درباره خطر رکود هشدار دادند. جیمی دیمون، مدیرعامل بانک جی بی مورگان نیز می گوید که «خطر رکود همچنان گزینه روی میز است.»

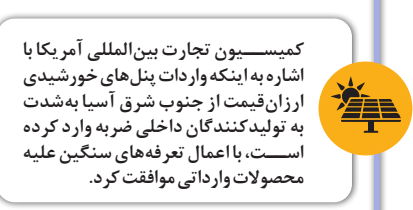
وزیر اقتصاد عربستان سعودی، اعلام کرد هدف ریاض، ثبات بلندمدت بازار نفت است و در عین حال، همیشه برای سنار یوهای متعدد قیمت نفت آماده است. عربستان سعودی همیشه به بازی همیشگی ثبات بازار بلندمدت نگاه کرده است.

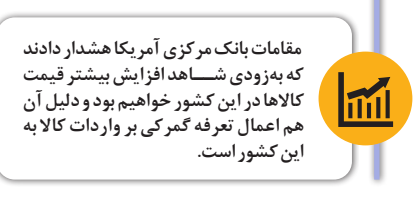
تولید نفت قزاقستان در ماه مه، ۲ درصد افزایش یافت و بار دیگر از سهمیه تولید آپسک پلاس فراتر رفت. تولید نفت قزاقستان در ۱۹ روز اول ماه مه، به ۱٫۸۶ میلیون بشکه در روز رسید.

در میانه تشدید تنش ها بین آمریکا و چین بر سر تعرفه ها، تجارت ۲ کشور در چهارمین ماه سال جاری میلادی افت ۲۰ درصدی داشته و به ۴۵ میلیارد دلار رسیده است. صادرات چین به آمریکا در آوریل امسال ۲۱ درصد کاهش داشته است.

کمیسیون تجارت بین المللی آمریکا با اشاره به اینکه واردات پتل های خورشیدی از ژان قیمت از جنوب شرق آسیا به شدت به تولید کنندگان داخلی ضربه وارد کرده است، با اعمال تعرفه های سنگین علیه محصولات وارداتی موافقت کرد.

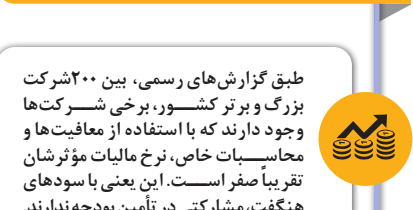
مقامات بانک مرکزی آمریکا هشدار دادند که به زودی شاهد افزایش بیشتر قیمت طلاها در این کشور خواهیم بود و دلیل آن کاهش تعرفه گمرکی بر واردات کالا به این کشور است.

گشتی در اقتصاد ایران

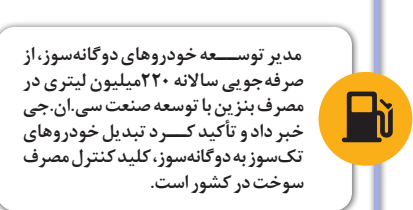

مشترکان بزرگ و پرمصرف در اولویت نصب گنتور هوشمند قرار دارند

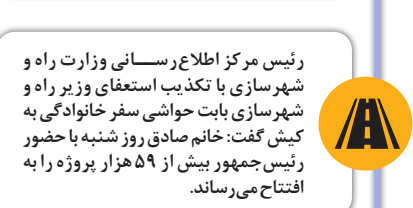
مدیر کل دفتر هوشمندسازی و فناوری های نوین شرکت در سطح اینگونه تاکنون بیش از ۵ میلیون گنتور هوشمند در سطح کشور نصب شده، گفت: مشترکان بزرگ و پرمصرف در اولویت نصب گنتورهای هوشمند قرار دارند.

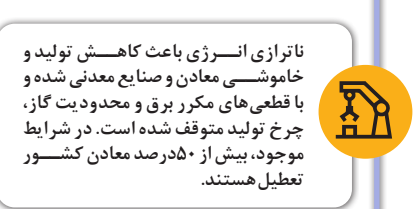
طبق گزارش های رسمی، بین ۲۰۰ شرکت بزرگ و برتر کشور، برخی شرکت ها وجود دارند که با استفاده از معافیت ها و معاسبات خاص، نرخ مالیات مؤثر شان تقریباً صفر است. این یعنی با سودهای هنگفت، مشارکتی در تأمین بودجه ندارند.

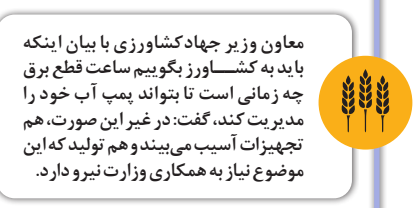
مدیر توسعه خودروهای دوگانه سوز، از مصرف جویی سالانه ۲۲۰ میلیون لیتری در مصرف بنزین یا توسعه صنعت سی ان جی، خبر داد و تأکید کرد تبدیل خودروهای تک سوز به دوگانه سوز، کلید کنترل مصرف سوخت در کشور است.

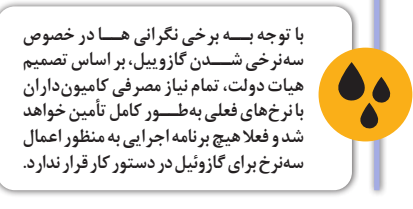
رئیس مرکز اطلاع رسانی وزارت راه و شهرسازی با تکذیب استعفاي وزیر راه و شهرسازی بابت حواشی سفر خانوادگی به کیش گفت: خانم صادق روز شنبه با حضور رئیس جمهور بیش از ۵۹ هزار پروژه را به افتتاح می رساند.

ناترازی انرژی ری باعث کاهش تولید و خاموشی معادن و صنایع معدنی شده و با قطعی های مکرر برق و محدودیت گاز، چرخ تولید متوقف شده است. در شرایط موجود، بیش از ۵۰ درصد معادن کشور تعطیل هستند.

معاون وزیر جهاد کشاورزی با بیان اینکه باید به کشاورز بگوییم ساعت قطع برق چه زمانی است تا بتواند پمپ آب خود را مدیریت کند، گفت: در غیر این صورت، هم تجهیزات آسیب می بیند و هم تولید که این موضوع نیاز به همکاری وزارت نیرو دارد.

با توجه به برخی نگرانی ها در خصوص سفر خیز شدن گازویل، بر اساس تصمیم هیات دولت، تمام نیاز مصرفی کامیون داران با نرخ های فعلی به طور کامل تأمین خواهد شد و فعلاً هیچ برنامه اجرایی به منظور اعمال سفر خیز برای گازویل در دستور کار قرار ندارد.